

Η Λωζάννη και το «αριστούργημα της διπλωματίας»

Διπλωμάτες και καθηγητές από την Ελλάδα και την Τουρκία συζήτησαν για τη σημασία της Συνθήκης, με αφορμή τη συμπλήρωση 100 χρόνων από την υπογραφή της

ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ ΦΩΤΑΚΗ

▶ Ήταν 24 Ιουλίου 1923 όταν ο Ελευθέριος Βενιζέλος υπέγραψε στην αίθουσα τελετών του Πανεπιστημίου της Λωζάννης, την ομώνυμη Συνθήκη

«**Χ**ρειάζονται δύο για να χορέψεις ταγκό», υπενθύμισαν χθες οι ομιλητές στο διεθνές συνέδριο για τη συμπλήρωση των 100 χρόνων από την υπογραφή της Συνθήκης της Λωζάννης, με αρκετούς να κάνουν λόγο στο ελληνοτουρκικό σύμφωνο φιλίας του Ελευθερίου Βενιζέλου και του Κεμάλ Ατατούρκ το 1930. Στο συνέδριο που οργάνωσαν το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών και το ΕΛΙΑΜΕΠ διπλωμάτες και καθηγητές από την Ελλάδα και την Τουρκία υπογράμμισαν τη σημασία της Συνθήκης της Λωζάννης όχι μόνο για τις δύο χώρες αλλά και για την ευρύτερη περιοχή, αφού δεν είναι ένα διμερές κείμενο, αλλά μία πολυμερής συνθήκη, ένα «αριστούργημα της διπλωματίας», όπως τη χαρακτήρισε ο Φαρούκ Λογόγλου, πρόεδρος ε.τ. και πρώην μέλος της Εθνοσυνέλευσης της Τουρκίας.

■ Ο Χρήστος Ροζάκης, ομότιμος καθηγητής στο ΕΚΠΑ και πρώην υφυπουργός Εξωτερικών, αναφέρθηκε μεταξύ άλλων και στο ζήτημα των μειονοτήτων, το οποίο επίσης υπάρχει στη Συνθήκη, σημειώνοντας το πλήγμα που έχει υιοθετήσει η ελληνική μειονότητα στην Κωνσταντινούπολη και τη συρρίκνωσή της, ενώ την ίδια στιγμή αναφερόμενος στη μουσουλμανική μειονότητα της Θράκης επισήμανε ότι υπήρξε μία περίοδος που οι Αρχές επέβαλαν αυστηρά μέτρα απέναντί της, ωστόσο σήμερα «υπάρχει πλήρης σεβασμός των δικαιωμάτων τους». Σημείωσε ωστόσο ότι εξακολουθεί να υπάρχει μία «μαύρη τρύπα» στις σχέσεις του ελληνικού κράτους με τη μειονότητα της Δυτικής Θράκης και αυτό αφορά την «επιμονή των ελληνικών αρχών να μην επιτρέπουν στους ανθρώπους και τις οργανώσεις της μειονότητας

να χρησιμοποιούν τον όρο τούρκος ή τουρκικός».

Στο συνέδριο που οργάνωσαν το ΕΚΠΑ και το ΕΛΙΑΜΕΠ οι ομιλητές υπογράμμισαν τη σημασία της Συνθήκης της Λωζάννης όχι μόνο για τις δύο χώρες αλλά και για την ευρύτερη περιοχή, αφού δεν είναι ένα διμερές κείμενο, αλλά μία πολυμερής συνθήκη

Διάρκεια στον χρόνο

Για την «ιερή» Συνθήκη της Λωζάννης μίλησε ο Μουσταφά Αϊνίν, καθηγητής διεθνών σχέσεων στο Πανεπιστήμιο Καντίρ Χας, ο οποίος τόνισε ότι αυτή η συνθήκη έχει διάρκεια στον χρόνο γιατί κατάφερε να τους «δυσχερατίσει» όλους το ίδιο. Αναφέρθηκε στη δυνατότητα Ελλάδας και Τουρκίας να βελτιώσουν τις σχέσεις τους όπως έκαναν και στο παρελθόν, σημειώνοντας ότι πρέπει να αποφεύγουμε να κρίνουμε μία ειρηνευτική συνθήκη ή οποιαδήποτε συνθήκη, με τα σημερινά δεδομένα, αλλά με βάση τα δεδομένα της εποχής που υπογράφηκε. Αναφέρθηκε ακόμα στην αξία του συμβιβασμού, ακόμα και αν στα ελληνικά και τα τουρκικά η λέξη έχει αρνητικό βάρος, τονίζοντας ότι πρέπει οι πολιτικοί να προετοιμάσουν τον λαό υπενθυμίζοντας ότι οι διπλωμάτες των δύο χωρών έφτασαν σε συμφωνία στο παρελθόν και αυτοί που δεν την υπέγραψαν ήταν οι πολιτικοί.

■ Η Μαρία Γαβουνέλη καθηγήτρια διεθνούς δικαίου του ΕΚΠΑ και διευθύντρια του ΕΛΙΑΜΕΠ, χαρακτήρισε τη Συνθήκη της Λωζάννης ως την «ταφόπλακα» της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και την αφετηρία της Δημοκρατίας, για να προσθέσει ότι κατά την εκτίμησή της μπορεί να γίνει το εφαλτήριο για να κινηθούμε πέρα από το έδαφος και τα σύνορα σε άλλες μορφές ήπιας ή όχι τόσο ήπιας ισχύος.

■ Για τον Παναγιώτη Τσάκωνα καθηγητή διεθνών σχέσεων του ΕΚΠΑ, επικεφαλής του Προγράμματος Εξωτερικής Πολιτικής & Ασφάλειας του ΕΛΙΑΜΕΠ, η Συνθήκη έδειξε πώς ένα σύστημα βασισμένο σε κανόνες μπορεί να οικοδομηθεί σε συμβιβασμούς μεταξύ των δύο κρατών και πώς διμερή ζητήματα μπορεί να αντιμετωπιστούν μέσα από πολυμερή σχήματα.

■ Ο πρόεδρος ε.τ. και μέλος του ΔΣ του ΕΛΙΑΜΕΠ, Παύλος Αποστολίδης, αναφέρθηκε μεταξύ άλλων στο πώς το Κυπριακό επηρεάζει επίσης τις ελληνοτουρκικές σχέσεις αλλά και τον ρόλο τόσο των ΜΜΕ όσο και των πολιτικών.

■ Την ανάγκη οι δύο πλευρές να σκεφτούν έξω από το κουτί προκειμένου να βρουν κοινό έδαφος υπογράμμισε ο Φατίχ Τζεϊλάν, πρόεδρος ε.τ. και πρόεδρος του Κέντρου Πολιτικής της Αγκυρας, τονίζοντας ότι πρέπει να σπάσει ο φαύλος κύκλος της έντασης αφού η στασιμότητα δεν είναι επιλογή.

Ζωντανό ντοκουμέντο

Ο Φαρούκ Λογόγλου από την πλευρά του χαρακτήρισε τη Λωζάννη ως ένα ζωντανό ντοκουμέντο που πιστοποιεί την ανεξαρτησία και την εδαφική ακεραιότητα της Τουρκίας, ένα έγγραφο που συνεχίζει να καθοδηγεί τις σχέσεις Αθήνας - Αγκυρας. Ενώ όπως τόνισε ο ίδιος θεωρεί ότι η λύση στα ελληνοτουρκικά είναι εφικτή, μέσα από μία καλά προετοιμασμένη διαδικασία. Να σημειωθεί ότι το τελευταίο πάνελ παρακολούθησε και ο τούρκος πρεσβευτής στην Αθήνα, Τσαγατάι Ερτζιζίν, αφού όπως είπε στα «ΝΕΑ», ο Φαρούκ Λογόγλου ήταν ο πρώτος του προϊστάμενος στο τουρκικό ΥΠΕΞ.